

Udgivet af A/S Kristeligt Dagblad Grundlagt 1896
Ansvarshavende chefredaktør og adm. direktør: Erik Bjerager
Redaktionschef: Jeppe Duvå Kommerciel direktør: Hans-Christian Kock
Tryk: Sjællandske Medier A/S

Kristeligt Dagblad mener

En positiv medieudvikling

Trods tale om splittelse søger flere fællesskabet

Når man taler om medieudviklingen, kan man nemt forfalde til at mene, at det kun går én vej: mod større hastighed, mere overflade, mere forummelse. Hvor er programmerne, der giver gæsterne lov til at tale ud, som kaster begavet lys over den aktuelle samfundsudvikling, og som behandler eksempelvis kunst og kirke med seriøsitet og ikke som underholdning?

Alle er relevante spørgsmål, men sagen er alligevel mere kompleks end som så. Dels findes programmer som de her efterlyste, dels viser en ny rapport om medieudviklingen, at det fra et klassisk pro public service-syn står bedre til, end man kan frygte.

Rapporten "Medieudviklingen 2020", som DR Medieforskning offentliggør i dag, dokumenterer, at medieforbruget i 2020 bar præg af higen efter nationalt fællesskab og samling om kulturarven.

Fællessangen stod kolossalt stærkt i det forgangne år, hvor alle lærte Phillip Faber og Højskolesangbogen særdeles godt at kende. Den mest sete udsendelse overhovedet var dronning Margrethes direkte tale til nationen i marts, som flere end 3,3 millioner danskere så og hørte. Tv-serier som "Krøniken" og "Matador" er ligeledes ekstremt populære, ligesom den seriøse nyhedsdækning stod stærkt i medieforbrugernes bevidsthed.

Trods megen tale om *fake news*, grøftegravning og sociale mediers splittende tendenser er danskerne åbenbart forbløffende homogene. I hvert fald hvad medievaner angår.

Det er indlysende nødvendigt at nævne, at 2020 i forvejen var et ekstremt unormalt år, og at det ud fra selv en lommeopsykologisk betragtning er forståeligt, at man rykker sammen i krisetider. Corona får os til at søge det fælles, også i medierne. Det er både godt og forståeligt.

Men det er samtidig muligt, at tendensen til, at flere og flere efterspørger fællesskab og kulturarv i bred forstand, er dybere, end selv et "corona-år" kan forklare. Det skaber håb for fremtiden, hvis den omsiggribende tale om splittelse ikke er den eneste forklaring på udviklingen i disse år.

Red statuerne

Forkert slytning af museum

Det strider mod både sund fornuft og politiske løfter, at Den Kongelige Afstøbnings-samling ved havnefronten i København fortsat er lukket for offentligheden. Som det fremgår af dagens avis, er samlingen med flere end 2000 gipsafstøbninger af berømte statuer fra antikken til renessancen blevet slyttet af myndighederne i over fire år. Det har åbenbart været for svært et valg for skiftende ministre på området at beslutte, om samlingen skal flyttes til permanent opmagasinering ved Brede Værk nord for hovedstaden, eller om samlingen skal åbnes for landets borgere.

Svaret er ellers uhyre enkelt. Afstøbnings-samlingen, der er en af de fineste i verden med en fantastisk placering tæt ved Amalienborg, skal naturligvis slå dørene op og helst med det samme. Den nuværende forhandling er både uværdig og unødvendig. Ja, et salg af bygningen kan give staten en indtægt, og ja, det er sikkert dyrt med den i øjeblikket manglende brandsikring. Men det er småbøvl i sammenligning med den værdi, der ligger i, at en kulturnation som Danmark lader borgerne få adgang til et enestående stykke kulturhistorie.

MICHAEL BACH
HENRIKSEN
KULTURREDAKTØR

Den gode gudstjeneste handler ikke kun om teologi. Men også om æstetik og formidling

AF JETTE BENDIXEN RØNKILDE OG JØRGEN DEMANT

VI VIL GERNE FORSØGE at komme med nogle svar på de spørgsmål, som Jesper Bacher og Katrine Winkel Holm stiller os i deres kommentar her i avisen den 12. januar. Vores svar er ikke udtømmende, og der er spørgsmål, som vi ikke kan svare på, da de vedrører biskoppernes beslutning om liturgiarbejdet og den proces, som de satte i gang i 2016.

Vi henviser derfor til bispemødernes referater fra den periode og fremefter i forhold til den videre proces (se for eksempel bispereferatet fra perioden 4.-7. januar 2021, hvor det videre forløb til dels beskrives).

Men den proces, som blev igangsat i 2016, er en anden proces end den, vi tidligere har set. Tidsperspektivet har imidlertid været en bevidst strategi fra biskopperne: Den indledende proces med de tre udvalg, rapporter, debatter og diverse indlæg i medierne, tidsskrifter, bøger og så videre skulle være kortere end den noget længere kommissionsproces, som resulterede i hjemmesideordningen fra 1992.

Sammenligner man processen med den tidligere kommissionsproces, kan det måske se ud, som om man "haster" liturgiarbejdet igennem. Men da processer netop ikke lader sig sammenligne, vil vi opfordre til at se den aktuelle proces på dens egne præmisser, også i forhold til hvad det positivt kan føre med sig, at det er en langt mere tiltænkt åben og "demokratisk" proces, i og med at alle med interesse for folkekirkens gudstjenesteliv faktisk har mulighed for at deltage i diskussionen.

Jesper Bacher og Katrine Winkel Holm stiller et væsentligt spørgsmål: Hvordan sikrer vi, at liturgiarbejdet ikke fører til "udvanding"?

I november 2020 udkom "Mellem afrydelse og forkyndelse" (redigeret af Rønkilde og Demant, red.), som tog livtag med nyere gudstjenesteformer. Første del af bogen præsenterer 10 eksempler på nye liturgier, og anden del af bogen præsenterer 10 perspektiverende kapitler, hvor der netop spørges ind til, hvad der for eksempel liturgisk og teolo-

gisk er på færde i de nye gudstjenesteformer.

Ved et af bogsseminarierne gav en af bogens bidragsydere, som er præst, udtryk for: Vi har brug for et forum, hvor vi på en frugtbar, oplyst og respektfuld måde kan samtale om det, som vi alle holder så meget af: gudstjeneste.

Hun eftersøgte et forum, hvor man kunne blive prøvet af, om det teologisk "holdt vand", det, man havde gang i. Sådan et forum ser vi gerne bliver etableret. Hvor man liturgisk-teologisk kan diskutere, hvordan der for eksempel kan fejres gudstjeneste på mandatatet bibel og bekendelse.

For bibel og bekendelse bidrager ikke i sig selv med en ordning for gudstjeneste, de er påfaldende tavse, når det gælder de nærmere forskrifter for, hvad en gudstjeneste består af. Måske er det netop det mandat, der tydeligt viser behovet for en fortløbende debat om gudstjenestelivet – mandatatet fortæller, hvorfor vi fejrer gudstjeneste, men ikke hvordan.

Et liturgisk center har været foreslået som et sted, hvor man kunne bringe samtalen om gudstjenesteliv videre. Et sted, hvor gudstjenesteerfaring og -praksis, oplysning og viden kunne bringes i et frugtbar samspil.

Eksperiment og traditionsbevidsthed, forsøg og fast overlevering kan og skal ikke spilles ud mod hinanden, men befrugte hinanden. Corona-situationen har jo ikke mindst vist, at kirken er i stand til at tilbyde nye former for andagt/gudstjeneste. Liturgiske fornyelser sker ofte i forbindelse med brudflader i samfundet som helhed, og dermed begynder fornyelse fra neden, eller sagt på en anden måde: af nødvendighed. Dernæst kan man så begynde at diskutere med traditionen, om den "holder vand".

Men der må dertil føjes, at det ikke kun er den kirkelige og teologiske (bekenndelsesmæssige) tradition, som er det eneste kriterium for vurdering af den gode gudstjeneste. Hertil må jo også føjes de kommunikative, æstetiske, formidlingsmæssige kriterier. Og netop dette komplekse samspil af faktorer i gudstjenestearbejdet kan et center være med til at holde fokus på.

Jette Bendixen Rønkilde og Jørgen Demant er fagskretærere for biskoppernes liturgi-arbejdsgrupper.

▲ Der er mange læringsidevinster ved hjemmeundervisning af de yngste elever, og børnene lærer en hel masse, skriver en folkeskolelærer. – Foto: Pelle Rink/Ritzau Scanpix.

Lærer: Ro på – nu må al den bekymring for fem ugers hjemmeskole stoppe

AF SINE THORNDAL

NU MÅ AL DEN SNAK om bekymring for de yngste elevers faglige udvikling på grund af indtil videre fem ugers hjemmeskole i denne ombæring altså stoppe!

I stedet vil jeg henlede opmærksomheden på læringsidevinsterne. Mine elever i 1. klasse har indtil videre udviklet sig inden for:

- at deltage i et møde i Teams, række hånden op, tage den ned igen, tænde og slukke for mikrofonen
- at finde indlæg og filer i Teams, så de selv kan orientere sig i dagens program, se eller gense faglige videoer
- at sende et billede i chatten i Teams af en opgave eller noget andet, de vil vise mig
- at stille præcise spørgsmål, når der er noget, de har brug for hjælp til – det er nemlig meget mere nødvendigt, når læreren ikke kan se den opgave, det handler om.

Nogle elever har lært at sy, fordi de har en bedsteforælder, de er hos nogle af dagene, gået meget mere tur med deres forældre, end de plejer – og oplever, at det er hyggeligt – især når det ikke

Alle – også vi voksne – bliver lige nu trænet i at få det bedste ud af en svær situation. Det er godt at have gode færdigheder i alle mulige andre situationer.

regner... Og der er garanteret meget mere.

Alle – også vi voksne – bliver lige nu trænet i at få det bedste ud af en svær situation. Det er godt at have gode færdigheder i alle mulige andre situationer. Så ro på.

Børnene lærer en hel masse – vi andre skal bare blive bedre til at lægge mærke til det og vise dem, at vi ser det. De klarer det på mange måder rigtig godt og har slet ikke gavn af, at de voksne sår en bekymring for børnenes faglige udvikling.

Jeg er helt med på, at der er sårbare familier, hvor det er svært at være barn – og endnu sværere, når man er tvunget til at være hjemme. Udsatte børn har heldigvis mulighed for at modtage nød-undervisning på skolen sammen med de børn, hvis forældre er nødt til at møde fysisk på arbejde.

Jeg anerkender, at det er svære forhold at være barn, familie og underviser under, og jeg glæder mig virkelig til, at det er sundhedsfagligt forsvarligt at vende tilbage til mine elever, mine kolleger og min skole. Hjemmeskole på grund af covid-19 er bare ikke kun bekymrende.

Sine Thorndal er folkeskolelærer.

■ **Når jeg mødte racisme**, konspirationsteorier og løgne blandt helt almindelige amerikanere, ville jeg som regel nedtone eller helt undlade at nævne det i mine reportager (...). Jeg censurerede mig selv. I et forsøg på at vise, at jeg forstod det ægte Amerika, glemte jeg at fortælle mine læsere, hvordan det hvide USA var i færd med at radikaliseres sig.

JAKOB NIELSEN, CHEFREDAKTØR FOR ALTINET OG USA-KORRESPONDENT FOR POLITIKEN I 2011-2014, I POLITIKEN

kort sagt

Sandheden er vel, at der ingen vacciner er

MAJA G. ARTHY
Klosterhaven 8, Birkerød

Leif Hjermøe skriver i avisen den 19. januar, at mange i hans aldersklasse forstår "beklageligvis ikke at udnyt-

te det digitaliserede booking-system og møder derfor ikke frem" til vaccination.

Som jævnaldrende med Leif Hjermøe og i højrisiko og for nogen tid siden inviteret til at booke en tid til vaccine er det dybt frustrerende at gå på nettet og forsøge at få en tid til en vaccine.

Jeg søger dagligt på hele fem hospitaler og bliver hele tiden mødt med beskeden om, at der ingen ledige tider er.

Sandheden er vel, at der ingen vacciner er – og alligevel fremtures der hele tiden med, at de gamle ikke kan finde ud af det.

Det ville klæde sundhedsmyndighederne at være ærlige på dette punkt og ikke føje spot til skade ved at udsende forkerte meddelelser.

Vi, de svage, som fra begyndelsen har skullet være de stærke, har nok at skulle bære på i forvejen.

FOTO: JOHAN NILSSON/TT/RITZAU SCANPIX

mediekommentar | Program om Middelhavet er langt fra blåøjet

AF JESPER BACHER

I MANDAGS VAR DET blå mandag. Ja, altså ikke, hvad vi her til lands sædvanligvis forstår ved blå mandag, hvor de nytiligt konfirmerede slår gækken løs. Nej, det var Blue Monday, og på engelsk har det blå en tone af tristhed og melankoli.

Den britiske psykolog Cliff Arnall har således fundet frem til, at den tredje mandag i januar simpelthen er årets værste dag. På denne dag skulle der være størst sandsynlighed for et sammenfald af trist vejrlig, kuldevejledede nytårsforsætter, dårlig økonomi og almindelig inerti.

Nuvel, selvom man ikke ligefrem tilbragte mandagen i kulkælderen, er den en tid da, med et uforligneligt jysk ud-

tryk, noget træls. Gråvej og nedlukning, løbske virusmutationer og tossede trumpister og så videre.

Under sådanne forhold har vi heldigvis vores skærme som et vindue til andre forhold og egne, og hvad er bedre mod vor mismods vinter end Middelhavet? Solglitrende og blåt, højt besunget af poeterne, frydeligt elsket af badegæsterne, søvej for kultur og handel. *Mare nostrum* – vores hav, kaldte romerne Middelhavet, for i Romerrigets storhedstid var havet ganske omkranset af imperiet, men vi er mange, som synes, at Middelhavet også er vores hav. Vores første møde med Sydens vand og det salte indbegreb af lys, krydderier og fornem kultur.

Jo, der var særdeles gode grunde til at ty til rejseprogrammet "Middelhavet rundt med Simon Reeve" på DR 2 sådan en regnvåd januar dag. Sommetider skal

den mediterrane trang bare stilles. Og vel var Middelhavet betagende blåt, og sølen skinnede det meste af tiden, men "Middelhavet rundt med Simon Reeve" var langt fra idyllisk eskapisme.

I TIRSDAGENS AFSNIT REJSTE Simon Reeve langs kysten i det splittede Libyen, hvor Islamisk Stat for nylig var blevet fordrevet fra byen Sirte. Ud til kysten lå der sønderskudte ruiner, og krigens spor trak dybe spor i sind og samfund. Men ved den libyske middelhavskyst finder man også de udsædvanligt velbevarede ruiner af den romerske by Leptis Magna.

Og tænk sig, denne ruinby var blevet forsvaret med våben i hånd af lokale frivillige, da Islamisk Stat rykkede frem med deres velkendte had til alt, der ikke harmonerer med kalifatets perverse teologi. Simon Reeve spurgte nogle unge

■ **Måske skulle vi** rekruttere nogle af de unge libyere til at beskytte den europæiske kultur?

mænd: "Hvorfor sætte livet på spil på grund af nogle sten?". Og han fik det stolte svar: "Det er vores pligt at beskytte vores kultur."

Da jeg hørte det, så jeg for mit indre blik de hærgende skarer af vestlige unge, som går til angreb på den kultur, der ikke passer med deres politiske smag. Jeg så den tidligere institutleder på Det Kongelige Danske Kunstakademi Katrine Dirckinck-Holmfeld, som "rematerialiserede" en buste af Frederik V ved at kaste den i Københavns Havn. Hvilken forskel. På den ene side værner, på anden side vandaler.

Måske skulle vi rekruttere nogle af de unge libyere til at beskytte den europæiske kultur? Middelhavet var blåt, men "Middelhavet rundt med Simon Reeve" var nu langt fra blåøjet.

Jesper Bacher er sognepræst.